

De beginselen van socialiteit en subsidiariteit

Het beginsel van socialiteit houdt in dat alle mensen verantwoordelijk voor elkaar zijn omdat zij een gemeenschap vormen als kinderen van één Vader, God.

Onder het beginsel van subsidiariteit wordt verstaan dat aan hogere instanties geen bevoegdheden moeten worden toegekend betreffende handelingen die evengoed door een lagere instantie kunnen worden uitgevoerd. In de gezondheidszorg heeft dit vooral betrekking op overheidsbemoeienis met toewijzing van middelen en mogelijkheden van gezondheidszorg.

Het beginsel van proportionaliteit

Het beginsel van proportionaliteit houdt in dat de belasting die een behandeling of ingreep voor een zieke met zich meebrengt in een redelijke verhouding moet staan tot het gunstige resultaat dat er van verwacht mag worden. Daarbij moeten de klinische ervaring die erover beschikbaar is, de toestand van de zieke en de omstandigheden, zoals beschikbaarheid van middelen en expertise in aanmerking worden genomen. Dit beginsel behoort een waarborg te bieden tegen onnodige en onnodig zware behandelingen, die vanuit medisch opzicht mogelijk nog effect kunnen hebben, maar niet levensreddend zijn.

Palliatieve of terminale sedatie

Onder palliatieve of terminale sedatie wordt verstaan het door medicamenten verlagen of wegnemen van het bewustzijn zodat de zieke zich niet bewust is van de pijn en het ongemak dat zijn ziekte meebrengen, zonder dat daarmee op enigerlei wijze wordt beoogd het leven te bekorten. Wel zal het doorgaans zo zijn dat de zieke tijdens de sedatie, dus buiten bewustzijn, overlijdt.

Experimenten op menselijke embryo's

Therapeutische experimenten gericht op het directe welzijn van het embryo in kwestie kunnen geoorloofd zijn, met inachtneming van de vereiste prudentie. Het gebruik van menselijke embryo's – hoe dan ook verkregen – voor louter wetenschappelijk onderzoek is in strijd met hun menselijke waardigheid omdat zij er volledig door geïnstrumentaliseerd worden en bovendien in hun kwetsbare situatie recht hebben op de groots mogelijke bescherming. Dat een embryo, om welke reden dan ook, toch zal sterven doet daar niets aan af.

Waarom evolutietheorie zichzelf om zeep helpt

Katholiek Nieuwsblad, 9 maart 2015

door Henk Rijkers

[KatholiekNieuwsblad](#)

Intellectuele zindelijkheid eist dat je je bij een theorie, filosofie of wereldbeschouwing durft af te vragen: is het logisch consistent?

Hoe prestigieus, wetenschappelijk gevierd, of hoe massaal het ook wordt ondersteund, als het tegenstrijdig is kan het niet juist zijn.

Definitie van waarheid

“Een bijzonder dodelijke vorm van tegenstrijdigheid is zelfreferentiële absurditeit”, stelt Nancy Pearcey in haar nieuwe boek *Finding Truth*. “Dat betekent dat een theorie een definitie van waarheid naar voren brengt, waar die zelf niet aan kan voldoen. Daarmee weerlegt die zichzelf...” Pearcey sluit zich aan bij het argument dat in een andere vorm ook te vinden is in *Mind & Cosmos*, het controversiële boek van de atheïstische denker Thomas Nagel, dat als ondertitel heeft *Why the Materialist Neo-Darwinian Conception of Nature is Almost Certainly False*.

Evolutionaire kennisleer

Nancy Pearcey formuleert het zo: de evolutietheorie “stelt dat de menselijke geest een product is van natuurlijke selectie. De implicatie is dat de ideeën in onze geest geselecteerd zijn op hun overlevingswaarde, niet om hun waarheidswaarde. Maar wat als we de theorie op zichzelf toepassen? Dan werd die zelf ook geselecteerd vanwege haar waarde voor overleving, niet voor de waarheid – hetgeen haar eigen claim op waarheid ontzenuwt. Evolutionaire kennisleer brengt zichzelf om.” Of, zoals Pearcey het nog bondiger zegt: “als Darwins theorie waar is, is die niet waar.”

‘Vreselijke twijfel’

Hoe komt het nu dat wetenschappers en hoogopgeleiden zo kritisch staan tegenover godsdienst, terwijl zij de evolutie-idee al anderhalve eeuw zo klakkeloos slikken? Darwin zelf ging hen hierin voor. Er is bijna geen bezwaar tegen de evolutietheorie te bedenken waar hij niet zelf ook al aan heeft gedacht. Bovenstaande bezwaren bezorgden hem naar naar eigen zeggen “vreselijke twijfel”. Ook dacht de Britse natuuronderzoeker na over de mogelijkheid van een ontwerp, dat voortgekomen zou zijn “uit een Eerste Oorzaak met een intelligente geest die tot op zekere hoogte analoog is met die van de mens”.

‘Sceptische selectiviteit’

Maar onmiddellijk sloeg dan bij Darwin de scepsis toe: “Maar dan rijst de twijfel – kan de menselijke geest die zich ontwikkeld heeft, naar ik vast geloof, uit een geest zo laag als het laagste dier bezit, wel vertrouwd worden als die zulke grote conclusies trekt?” Darwin liet echter na diezelfde scepsis op zijn eigen theorie – waarvan de conclusies ook niet zo bescheiden zijn – toe te passen. Pearcey spreekt hier van een “sceptische selectiviteit”, die hij op zijn volgelingen heeft overgedragen.

Stilzwijgend ontheffing

Wie wetenschap bedrijft heeft – gelovig of ongelovig – geen andere keus dan op rationaliteit te vertrouwen, net als iedereen. Een atheïst heeft daar alleen geen filosofische basis voor. De intelligibiliteit van het heelal is voor hem een bruto en onverklaarbaar feit. Voor wie gelooft in een rationele Schepper past het echter in het wereldbeeld. De atheïst en darwinist geeft zich hiervan geen rekenschap. Hij heeft zijn eigen wereldbeschouwing stilzwijgend ontheffing verleend van kritische toetsing.

Overgenomen met toestemming van *Katholiek Nieuwsblad*.

Passende zorg in de laatste levensfase: niet alles wat kan, hoeft

KNMG, 5 maart 2015

Hoe bereiken we in Nederland dat mensen in de laatste periode van hun leven passende zorg krijgen, die aansluit bij hun wensen? De KNMG heeft vandaag het rapport “Niet alles wat kan, hoeft” van een adviescommissie o.l.v. prof.dr. Gerrit van der Wal aangeboden gekregen.

De houding van de Katholieke Kerk t.a.v. palliatieve sedatie

De Kerk aanvaardt palliatieve of terminale sedatie als een laatste middel om het lijden van een zieke te verminderen onder enkele voorwaarden:

- De mogelijkheden van andere proportionele behandelingen moeten uitgeput zijn;
 - De sedatie moet in goed overleg met en met volkomen vrije instemming van de zieke gebeuren en worden uitgevoerd volgens de geldende professionele standaard;
 - De zieke moet zich voor de aanvang van de sedatie hebben kunnen voorbereiden op zijn naderende levenseinde, mede door het ontvangen van de sacramenten en het nakomen van maatschappelijke verplichtingen;
 - Alle normale menselijke zorg dient verder aan de zieke gegeven te worden en tot het natuurlijke overlijden te worden voortgezet, inclusief de bescherming tegen uitdroging, koude en doorliggen. Daartoe behoort ook de toediening van vocht, langs enterale of parenterale weg wanneer de sedatie langer dan enkele dagen zal duren. Ook persoonlijke aanwezigheid en aandacht behoort hiertoe.
-

Het beginsel van de keuze voor het mindere kwaad

Het beginsel van keuze voor het minder kwaad houdt in dat In een conflictsituatie waarin men gedwongen is om uit twee handelingen te kiezen die beide een ongunstig effect hebben is men verplicht die te kiezen welke de minste kwade gevolgen zal hebben.

Schönborn: waarom verwerpt de Kerk darwinistische evolutietheorie?

Katholiek Nieuwsblad, 26 februari 2015

[KatholiekNieuwsblad](#)

Kardinaal Schönborn trok in 2005 wereldwijd de aandacht met een opiniebijdrage in The New York Times waarin hij korte metten maakte met het neodarwinisme.

“Voor de katholieke Kerk kan een doelloos evolutionair proces – dat zich buiten de grenzen van de goddelijke voorzienigheid afspeelt – eenvoudigweg niet bestaan”, aldus de kardinaal. Tegelijk maakt hij een einde aan het hardnekkige fabeltje dat paus Johannes Paulus II wel akkoord zou zijn gegaan met darwinistisch geïnspireerde evolutietheorie. Sindsdien worden bezwaren, zoals Schönborn in 2005 al naar voren bracht, ook door steeds meer atheïstische denkers gedeeld, zoals Thomas Nagel.

Briljante analyse

Vermoed wordt dat de Weense kardinaal zijn opiniebijdrage schreef in afstemming met paus Benedictus XVI. Uiteraard werd Schönborn destijds onder vuur genomen vanuit het establishment. “Hij werd overspoeld met kritiek en deed een Cees Dekkertje”, schreven we daarover in een commentaar. Dat blijkt genuanceerder te liggen: in het voorwoord bij de Engelse vertaling (2009) van de rigoureuze filosofische kritiek die de thomist Étienne Gilson in een boek uit 1970 op het darwinisme leverde met *From Aristotle to Darwin and Back Again*, bouwt Schönborn zijn positie verder uit, onder andere met een briljante analyse van de wetenschapsgeschiedenis. Hieraan besteden we aandacht in het Katholiek Nieuwsblad van 27 februari.

‘Razende snelheid’

Schönborn laat zien hoe Darwins theorie haar succes en brede acceptatie dankt aan de inpasbaarheid in de wetenschappelijke methode, zoals die vooral dankzij Sir Isaac Newton (voor wie intelligent ontwerp overigens vanzelfsprekend was) vorm had gekregen: het denken in deeltjes en ‘wetten’. Dit gaf aanleiding tot de geboorte van een nieuwe ideologische tweeling, aldus Schönborn: mechanisme en sciëntisme: de claim dat alléén de wetenschap in staat is ware uitspraken over de werkelijkheid te doen. “Dit feit alleen helpt de razende snelheid te verklaren waarmee het evolutionisme in welke vorm dan ook alle bezwaren van tafel veegde en binnen enkele decennia na de publicatie van *The Origin of Species* (1859) heersend werd in de biologische wetenschap, wat het tot op heden blijft”, aldus Schönborn.

Op doel gericht

Maar kun je een succesvolle methode ter ontraadseling van de natuurkundige werkelijkheid wel zomaar overbrengen naar de biologische? Je kunt een atoom ontleden in ‘onderdelen’ en leren begrijpen hoe die op elkaar inwerken en onder invloed van natuurwetten een functionele eenheid vormen, maar kun je op dezelfde manier ook tot een geldig en ‘waar’ begrip komen van doelgerichte levensvormen? Dat is de vraag die Schönborn, in het spoor van Gilson, behandelt. (Neo)darwinistische evolutietheorie, ook al ontkent zij dat of wil zij zich daar geen rekenschap van geven, vertrekt vanuit het gegeven dat leven op een doel gericht is. Het evolutiedebat is fundamenteel, want “het zichtbare deel van een intellectuele ijsberg”. De onderliggende kwesties zijn echter “uiteindelijk veel groter en belangrijker”, aldus Schönborn, en kunnen ons helpen “de intellectuele cultuur” te begrijpen waaruit de moderniteit is ontstaan.

Duitse bisschop: bloedtest voor Downsyndroom niet vergoeden uit ziekenfonds

Katholiek Nieuwsblad, 25 februari 2015

[KatholiekNieuwsblad](#)

De niet-invasieve test om ongeboren kinderen te screenen op onder meer Downsyndroom, zou in Duitsland niet moeten worden vergoed vanuit het ziekenfonds. Dat stelt de hulpbisschop van Augsburg, Anton Losinger, een expert op het gebied van ethiek.

Met de zogeheten NIPT kan met een hoge waarschijnlijkheid worden vastgesteld of een ongeboren kind chromosomale afwijkingen heeft, waaronder het Syndroom van Down. Daardoor is het een aantal gevallen niet meer nodig een vruchtwaterpunctie of vlokkentest uit te voeren, ingrepen die een klein risico op een miskraam met zich meebrengen.

Levensgevaar

Mgr. Losinger, lid van de Nationale Ethiekraad, zegt vandaag tegenover persbureau KNA dat men spoedig tegen geringe kosten alle chromosomen van een ongeboren kind zal kunnen screenen. Dat verhoogt volgens de hulpbisschop het levensgevaar voor ongeboren kinderen met een genetische afwijking. Nu al wordt van de kinderen met Downsyndroom 90% geaborteerd, voegde hij toe.

Bizarre tegenspraak

De hulpbisschop noemt het een bizarre tegenspraak dat de samenleving zich enerzijds erg inspant voor de inclusie van mensen met een handicap, maar anderzijds ongeboren kinderen met een handicap het levensrecht ontzegt.

Nederland als België

De kritiek van mgr. Losinger lijkt op die, die recent zowel in Nederland als in België klonk tegen de NIPT. In Nederland loopt momenteel een proef met de test. Minister Schippers van Volksgezondheid zal later beslissen of de test standaard gaat worden aangeboden aan vrouwen met een verhoogd risico op een kind met een chromosomale afwijking.

Beperkt blijven

De voorzitter van de Duitse vereniging Levenshulp voor Mensen met een Beperking, Ulla Schmidt, zei onlangs in beginsel ja tegen de tests. Die moeten echter geen deel gaan uitmaken van algemene screening, maar beperkt blijven tot risicozwangerschappen, aldus de ex-minister van Volksgezondheid.

'Slechts in een risicogeval'

"Wanneer slechts in een risicogeval getest wordt, als alternatief voor de vruchtwaterpunctie, die immers ook door de ziekenfondsen vergoed wordt, dan moet de bloedtest ook vergoed worden", zei Schmidt.

'Aanbod aan hulp'

Daarbij is tegelijkertijd echter zeer goede voorlichting aan aankomende stellen en alleenstaande vrouwen nodig, "ook over het aanbod aan hulp in het geval van een kind met een handicap".

Die Zeit berichtte onlangs dat de sinds 2012 in Duitsland toegestane test zeer snel in het ziekenfondspakket opgenomen zou worden.

Nog geen opname

Het Gemeenschappelijk Bondscomité van artsen, ziekenfondsen, ziekenhuizen en patiënten, dat over opname in het pakket beslist, verklaarde daarop dat met aan een testrichtlijn nog geen opname in het ziekenfondspakket verbonden is. Het comité stelde voor de Duitse Ethiekraad te betrekken bij zijn besluitvorming.